

Hašler tnul, kam je potřeba

Rozhovor s režisérem Divadelního souboru Jiřího Voskovce Sázava Martinem Kováříkem.

Jak vás napadlo vzít na jeviště psy? Jak se s nimi pracuje?

Psi jsou přímo napsaní ve scénáři od Pavla Kohouta a i ve Vinohradském divadle na jevišti vystupují. Taky máme jezevčíka, ale neměli jsme pak nic většího než kamarádova chrtu. Proto nás pak napadlo, zařadit ten vtip o hubenosti ve vztahu ke koncentráku. Ale náš herec – chrt Kamil nerad jezdí autem. Tak jsme museli tady v místě sehnat jezevčíka, kterého nám poskytla místní paní pokladní, a byl to super herec, a pak přes sociální sítě chrtů jsme kontaktovali několik chovatelů a podle fotografií vybrali chrtu, který se nám hodil do představení.

To zní hodně náročně. Děláte to tak na každém zájezdu?

Tohle je teprve náš druhý zájezd mimo město, přičemž ten první byl jen asi padesát kilometrů od Sázavy a to ještě Kamil vydržel. Na psy si ale nemůžu vůbec stěžovat. Kdyby si všichni herci vzali pamlsky a udělali, co mají, jako ti psíci, bylo by to skvělé.

Inscenace vznikla ke stému výročí vzniku republiky, je to tak?

Ano, sto let republiky a navíc měl Pavel Kohout devadesáté narozeniny, tak jsme si dali pev-

ný termín. S tím máme ostatně skvělou zkušenost, když se má něco zdárně dokončit. Nakonec jsme inscenaci zvládli za tři měsíce, včetně scény, kostýmů, hudby. Nějaké písničky jsme si nechali dohrávat, protože jsme je nesehnali, některé máme přímo z Vinohradského divadla od pana Töpfera.

Proč jste vybrali tento text?

V uplynulé době už jsme dělali dva kusy od Pavla Kohouta, byly to staré kusy z padesátých let, byla s nimi spousta práce. První se nám povedl, druhý ne tolik. Když přišel s třetím textem, už jsem ho prosil, aby to bylo něco současného. Měl jsem nakoukaného právě Hašlera ve Vinohradském divadle a moc se mi to líbilo. Poprosil jsem ho tedy, zda by nám jej neposkytl. Tedy jste konzultovali výběr přímo s autorem.

Máte na něj nějakou zvláštní vazbu?

Pavel Kohout tráví léta v Sázavě, takže se různě setkáváme při různých příležitostech, oslavách, narozeninách...

Jak vidíte postavu Karla Hašlera vy?

Jako superstar své doby. Ale opravdu dle slova superstar, což je i takové to pozlacené, to na jednu stranu. Na druhou stranu to byl člověk

hlubšího myšlení, který věděl, kam tnout. On tu zlatou hvězdu kolem své hlavy využil právě na to, aby šikovně tnul, kam je potřeba, a jak zaznělo ve hře, nerozmýšlel se levá, pravá, bral to odshora dolů.

Zaznívají Hašlerovy písničky, pro mnohé diváky nostalgická vzpomínka na mládí. Na druhou stranu hra obsahuje hodně vážné motivy. Nebijí se ty emoce?

Myslím si, že to je právě potřeba a to bylo naším cílem. Chvilku diváka rozbřečet, viděl jsem kapelníky a utírané oči, a slyšel jsem smích. To se má střídát. Doufám, že se nám to střídá, jak má.

Co na vaši inscenaci říkají mladší ročníky, pro které je Hašler už vzdáleným tématem?

I mladší diváci si v představení najdou svoje. Je nesmírně zajímavé slyšet reakce například mladších rodinných příslušníků, kteří odcházejí z představení a jsou nadšení. Znájí bonbóny hašlerky, vědí, co jsou to Hašlerovy písně, znají těch pár základních, ale nadchne je příběh a to, že se dozvěděli o jeho pohnutém životě. Představují si Hašlera jako kabaretního umělce, ale on je to člověk s mnohem větší hloubkou. Starší lidé mají usazené oči, zazpívají si s námi, pobaví se. Je to silné, i pro nás, kteří to prožíváme vzadu za šálami.

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava

Pavel Kohout: Hašler...

Nebývá obvyklé, že se dramatik formátu Pavla Kohouta objeví na amatérské divadelní přehlídce jako autor hned dvakrát. Po říčanské Válce ve třetím poschodí se nám Pavel Kohout představil ve zcela jiné žánrové poloze. Hra HAŠLER... je volnou jevištní revue, jejíž páteří jsou životní osudy slavného českého písničkáře Karla Hašlera. A k revue neodmyslitelně patří písničky, zde pochopitelně ty Hašlerovy. Divadelní soubor Jiřího Voskovce se v poslední době zaměřuje systematicky na hudební divadlo a k Pavlu Kohoutovi má také poměrně blízko. Je proto naprosto logické, že se rozhodl právě pro tuto textovou předlohu.

Režisér Martin Kovářik si byl naprosto jasně vědom, v jakém žánru a stylu je hra HAŠLER... napsána a jaké režijně – herecké řešení vyžaduje, zvláště když autor zarámoval celou revue tím, že ji zasadil do divadelní zkoušky a samotnou hru studují současní herci i realizační tým. Tomuto jistému antiiluzivnímu principu "divadla na divadle" je přizpůsobena i scénografická složka (opět Martin Kovářik), která vědomě

pracuje se znakem a náznakem a nádech dokumentárnosti podtrhuje zadní projekce, ve které se v řádu inscenačního principu objeví se svým vyznáním Hašlerovi i samotný autor. Myslím, že potřebnému svižnějšímu temporytmu by prospěly rychlejší přestavby, jež by mohli realizovat herci, kteří vystupují v následujících scénách, a tím by odpadly i jejich zdlouhavé nástupy. Otazníkem pak je režijní řešení závě-

rečné scény inscenace, kdy postava Kápa ubije Hašlera k smrti a pak ho odtáhne mimo jeviště. Takováto jevištní realizace (autorem nepředepsaná) vytváří zbytečně popisný a ilustrativní dojem a oslabuje působivé finále, ve kterém zazní nesmrtelná Ta naše písnička česká.

Jak již bylo řečeno, sázavští se hudebnímu divadlu intenzivně věnují, a to se také plně odráží v pěvecké složce inscenace HAŠLER..., zejména ve sborových partech. Sbory jsou vyladěny jak po technické, tak výrazové stránce – např. Když jsem mašíroval ke hranici, Nad Prahou svítily hvězdičky či My jsme ti Pražáci. Místa, kde se ke sborovému zpěvu přidá i vynalézavé obrazivé jevištní vyjádření, patří k vrcholům sázavské inscenace – např. Já mám holku od Odkolků, Pětatřicátníci nebo Hoši od Zborova. O něco hůře se již daří v sólových partech – zde by stála za úvahu v ojedinělých případech i nemilosrdná redukce.

Po činoherní stránce je díky zvolenému inscenačnímu systému na herce "naloženo" tolik, kolik unesou (i zde je nutné vyzdvihnout podíl režie) – důležité je zveřejnit základní znak a postoj postavy a pracovat se zkratkou. To se více či méně daří. Skvělou hereckou kreací je výstup dramaturgyně v podání Zdeny Kotzové a monolog Zdeny, jež přemlouvá Hašlera, aby podepsal smlouvu, že bonbóny ponesou jeho jméno, nese znaky zdařilého kabaretního skeče. Martin Kůrka podává v roli Karla Hašlera solidní výkon, jen v některých situacích bych uvítal markantnější herecké zveřejnění postoje postavy k dané skutečnosti.

Celkově lze říci, že Divadelnímu souboru Jiřího Voskovce Sázava se velmi zdařila sázka na Kohoutovu předlohu a přeji mu upřímně, aby takových sázek bylo v budoucnu co nejvíce.

Milan Schejbal

Předlohu z roku 1893 jsme koupili v bazaru za sedmdesát korun

rozhovor s režisérkami Slánské scény Michaelou Chrapovou a Michaelou Seghmanovou.

Nesvazovala vás znalost známého filmu Tajemný hrad v Karpatech? Přece jenom si každý vybaví Miloše Kopeckého a Michala Dočolomanského...

Michaela Seghmanová: Když jsem si přečetla Verneův román, zjistila jsem, že je úplně o něčem jiném než film. A jak ten film nemám ráda, přišlo mi, že je to vlastně dobře. Chtěli jsme to udělat podle Julese Verna spíš než podle filmu. Mě to tedy absolutně nesvazovalo.

Michaela Chrapová: Já jsem ten film viděla jako hodně mladá a víceméně jsem si jej nepamatovala. Vzpomínala jsem si pouze na zásadní scény. Bavili jsme se o tom, zda se na film dívá-

me, ale všichni jsme se shodli na tom, že film nechceme mít v živé paměti.

Poprvé v životě jsem viděl divadlo, které režírovaly dvě režisérky. Jak k této situaci došlo?

Michaela Chrapová: Ve Slánské scéně máme takzvanou dramaturgickou radu, která řeší, co se bude a co nebude hrát. Nějak jsme se s Míšou ke hře přihlásily obě.

Michaela Seghmanová: Míša říkala, že by do toho měla chuť a ptala se, jestli bych do toho nešla s ní.

Michaela Chrapová: Víím, že máme podobné citění, že si ve většině věcí sedíme. Řekly jsme

si tedy, že to uděláme dohromady. Ta hra byla zvláštní i tím, že jsme si, jak je to běžné, nevzali scénář a nestudovali jej repliku po replice. Hru jsme vytvářeli společně s herci. Nejdříve jsme si všichni přečetli předlohu, bavili jsme se, o čem bychom to chtěli hrát a jak. Až potom vznikl scénář a až potom se rozdělávaly role. Bylo to prostě trochu jiné než u každé jiné naší hry. To, že jsme dvě režisérky, je tedy vlastně nejmenší zvláštnost představení Karpaty.

Michaela Seghmanová: Ve chvíli, kdy jsme měli první čtenou zkoušku, scénář vlastně ještě ani nebyl dopsán. Pak to Vašek Tintěra asi za týden napsal a nám se to líbilo. Samozřejmě se to asi třístokrát přepisovalo, škrtalo, ale kostra již byla a tak to bylo dané.

Proč jste si zvolili zrovna předlohu z roku 1893?

Michaela Seghmanová: Nebylo vůbec jednoduché předlohu sehnat. Ta knížka prostě nikde nebyla. Pak jsem jednoho dne googlila a objevila ji v bazaru za sedmdesát korun. Koupila jsem ji, a když přišla poštou, koukala jsem, co mi to vlastně přišlo. Taková rarita! Trochu jsem se bála, jestli to vůbec dočtu, protože nejsem bůhvíjaký čtenář. A pak jsem to četla jedním dechem. Stará čeština mi vůbec nevadila. Na to, že byla napsána před tolika lety, mi ta knížka přišla velmi současná. Říkala jsem si, proč podle tak pěkné knížky udělali tak debilní film.

Verne je skvělý autor. Neinspiroval vás k inscenaci další jeho knihy?

Michaela Chrapová: V současné době máme po další premiéře. Jsme v té fázi, že o jiné hře zatím vůbec nepřemýšlíme. Prostě ještě nevíme, co budeme dělat dál. V prosinci jsme měli premiéru hry Ze života hmyzu, na které jsme pracovali ve velmi početném obsazení a bylo to velmi intenzivní.

Michaela Seghmanová: Šlo o celosouborovku k výročí souboru. Každý, kdo chtěl hrát, dostal roli. Protože máme na repertoáru ještě i Karpati, uvažujeme spíše o nějaké pohádce. Verne tedy v nejbližší době asi nehrozí.

Budete dál režírovat ve dvojici?

Michaela Chrapová: Za sebe mohu říci, že kdybych měla opět režírovat ve dvojici, tak s Míšou. Fakt jsme si seděly. Doplňujeme se celkem zvláště. Každá vidíme něco jiného, ale zároveň chceme udržovat stejný směr.

Kolik máte ve Slánské scéně na repertoáru v současné době her?

Michaela Seghmanová: Zpravidla míváme jednu večerní pro dospěláky a jednu pohádku. Teď měla jedna pohádka derniéru.

Reprízuje často?

Michaela Seghmanová: Jednou za půl roku hrajeme ve Slaném plus představení pro školy a nějaké zájezdy. S hrou Karpati jsme poprvé mimo Slaný. Dnes jsme ke svému překvapení zjistili, že jak jsme chtěli mít jednoduchou scénu vhodnou pro zájezdy, tak nejsme schopni naložit dříve než za hodinu. Scéna tedy úplně jednoduchá není. Je o trochu složitější, než jsme předpokládali. Ale na druhou stranu jsme velmi spokojeni s tím, jak představení v Rakovníku dopadlo.

Jan Švácha

Slánská scéna Slaný

Jules Verne, Václav Tintěra: Karpati

Slánská scéna uvedla na Wintrově Rakovníku 2019 vlastní dramatizaci vědeckofantastického románu francouzského spisovatele Julese Verna Tajemný hrad v Karpatech z jeho cyklu Podivuhodné cesty. Soubor ji uvádí pod názvem Karpati v režii Michaely Seghmanové a Michaely Chrapové.

Jde o příběh, který se odehrává na tajemném polozříceném hradě v transylvánských Karpatech, opředeném strašidelnými pověstmi pověřivého lidu z blízké vesnice Verst, který je přesvědčen, že se na hrad vrátil jeho pán Ďábel. Z hradu totiž stoupá dým a v noci se v něm objevují tajemná světla. Lidé ale netuší, že tyto úkazy vytváří na příkaz majitele hradu barona Gortze jeho společník, geniální, ale zneuznaný fyzik Orfanik, aby oba v klidu mohli provádět své pokusy a odradit obyvatele vesnice od návštěvy hradu. Zmíněné události zaujmou krajem projíždějícího hraběte Teleka, a to především proto, že se dozví, že se na cimbuří hradu objevuje silueta zpívající operní pěvkyně. Jde o slavnou Stillu, do které byli baron Gortz i hrabě Telek kdysi v Itálii zamilováni, a která tragicky zemřela. Nyní je hrabě Telek přesvědčen, že Stilla nezesnula, ale byla baronem Gortzem unesena. Telek pronikne do hradu, kde je Gortzem uvězněn. Ke svému zklamání zjistí, že Stillin obraz je pouze jeden z Orfanikových vynálezů. Poté, co se přivolání četníci chystají zaútočit na hrad a Gortz přijde o hrací skříňku se záznamem Stillina zpěvu, vyhodí Gortz hrad do povětří.

Autor dramatizace Václav Tintěra převzal Verneův košatý příběh, obdařený obšírnými popisy prostředí a aktérů, do dialogického jednání postav a oproti předloze jej traktuje chronologicky. Vypouští současně některé

postavy, jiné sdružuje (Žid a Orfanik), mrtvé oživuje (Stilla). Spolu s tím mění dějová fakta a charakteristiky hraběte Teleka, Rocka a Mirioty. To vše ku prospěchu spádu děje, kterého by bylo možné sotva dosíci, kdyby bylo ponecháno např. putování hraběte Teleka hradem a jiné podobné části příběhu, obsažené ve Verneově předloze. Připsána je postava Průvodkyně hradem, která je v závěru hry identifikována jako Stilla.

Z dramtizace je zřetelný záměr budovat inscenaci prostředky komediální nadsázky. Ta je také plně uplatněna v prvních scénách, jmenovitě v expozici postav Gortze, Teleka, Stilly a Orfanika. Diváci tím dostávají zřetelný klíč k vnímání inscenace a příslib dobré zábavy. Hned další scéna (sledování hradu vesničany) avizovaný záměr ne zcela potvrzuje, další scény (v hospodě/ putování Dr. Pataka s lesníkem Nicholsonem) jej již takřka popírají. Nadsázka mizí, respektive tone ve změti herecké stylizace postav, v zdoluhavých dialozích, slovním balastu a vtípcích nevalné kvality. Postavy nejednají v cíleně budovaných situacích, ve scéně příjezdu hraběte Teleka do hospody dokonce absentuje základní významotvorné aranžmá postav v hracím prostoru. Snad jen jedna z posledních scén Gortze s Orfanikem se přibližuje avizovanému vedení inscenace. Zkrátka, slibný začátek hry se rozplyne v zdoluhavosti, a tím i ve ztrátě pozornosti publika, o zábavnosti nemluvě.

Navzdory posledním řádkům, je třeba zvýdvihnout zdařilé herecké kreace Tomáše Votta v roli Barona Gortze, Marka Jakeše v roli Hraběte Teleka, a Jakuba Hložka v roli Orfanika. Velice pěkný herecký i pěvecký výkon předvedla Michaela Matějčková v roli Stilly. Nesporným kladem inscenace byla původní hudba, citlivě provázející děj hry, zprostředkovaná klavíristou přímo na jevišti.

Milan Strotzer

Impresárium

Otevřený bar, zaplněné hlediště, diskuze v předšálí. Plačící dítě. Porota v salonku, žehlička v šatně, technik v kabině. Syčící kávovar ve vysokých tóninách slibuje ulevit od únavy. Výplata cestáku, prodej vstupenek, hučící výtah a pes, co utekl, kam neměl.

Zahraj to znovu. Same!

Nervózní herci, šílený režisér, nervozita z počátku. Ticho a tma. První světla, první nádech, první replika, první aplaus a první děkovačka. Otevřený bar, úleva z únavy, kávovar nestíhá. Alkohol. Židle brání zadky před zemskou gravitací. Pár slov a cigaretový kouř na balkoně. Slunce na obloze, slunce v duši, pálení žáhy. Kafe!

Diváci, diváci a diváci. Ticho a tma a tak dál... Noc, co se plíživě blíží a ráno, co bez varování zaútočí zpoza rohu. Nejlepší herečky vydrží do rána s průměrnými herci. O zásadních hrách se diskutuje nejvíc. A o chybách. Společnost bláznů a bláznivých myšlenek. První ranní píseň.

Cinkot mrtvých sklenek, šustění igelitových pytlů, unavené oči a hlas a duše. Vysavač luxusně luxuje a vysává trosky blednoucího večera.

První ranní káva.

Honza Švácha

PROGRAM

Pátek 15. března 2019

Tylovo divadlo, 10.00–11.00 hodin
Petr Matoušek

**VÁVRA aneb VŠECHNO
CO JSTE CHTĚLI VĚDĚT
O MARYŠE a báli jste se
Mrštíků zeptat**

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

Tylovo divadlo, 19.00–21.15 hodin
Ray Cooney

**NERUŠIT PROSÍM aneb
DVOUPLOŠNÍK V HOTELU
WESTMINSTER**

Dobřichovická divadelní společnost

Sobota 16. března 2019

Jeviště Tylova divadla, 10.00–10.20 hodin
Jiří Cinkeš

PÁR BLBOSTÍ DO ŽIVOTA

*Občanská vzdělávací jednotka
„Komenský“ v Choceradech*

Tylovo divadlo, 14.00–15.10 hodin
John Morgan Evans

PĚT DCER

Bazilišek benátský Benátky nad Jizerou

Jeviště Tylova divadla, 19.00–20.15 hodin
Bohumil Hrabal

OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY

DS Ty-já-tr\Hrobso Praha

Foyer Tylova divadla, 23.30 hodin

VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ

A ZAKONČENÍ PŘEHLÍDKY

